വിജയശ്രീ പദ്ധതി
ജില്ലാപഞ്ചായത്ത് പാലക്കാട്

പഠനസഹായി

പത്താം തരം

2026 മാർച്ച്

संस्कृतम्

സംസ്കൃതം

(പേപ്പർ - 1)

വിജയശ്രീ പദ്ധതി, ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത്, പാലക്കാട്
പഠനസഹായി
പത്താം തരം 2026 മാർച്ച്
സംസ്കൃതം

തയ്യാറാക്കിയത് :

1) RAJESH K K	HST (Sanskrit)	T R K H S S VANIYAMKULAM
2) RAJANI P G	HST (Sanskrit)	H S S ANANGANADI
3) SINDHU KOROTH	HST (Sanskrit)	G H S VELLINEZHI
4) SREEKUMAR K S	HST (Sanskrit)	G O H S S EDATHANATTUKARA
5) REMASH H	HST (Sanskrit)	G M M G H S S PALAKKAD
6) Dr.SABAREES M	HST (Sanskrit)	H S S MUNDUR

വിജയശ്രീ പാലക്കാട്

ആമുഖം

പാലക്കാട് ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് വിജയശ്രീ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി 2025-26 അധ്യയനവർഷം പത്താം തരത്തിലെ സംസ്കൃതം വിഷയത്തിന് തയ്യാറാക്കിയ പഠന-സഹായ സാമഗ്രികളാണ് ഈ സമാഹാരത്തിൽ ഉള്ളത്. 2026 മാർച്ചിലെ പത്താം തരം പരീക്ഷ എഴുതുന്ന വിദ്യാർഥികളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് ഇവ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഇവയിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്ലാസ്റൂം പഠനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് പകരമുള്ളതോ പരീക്ഷാ തയ്യാറെടുപ്പിനുള്ള കുറുക്കുവഴികളോ അല്ല. പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ് നിർദ്ദേശിക്കുന്ന സമയക്രമമനുസരിച്ചുള്ള പാഠവിനിമയങ്ങൾക്കുശേഷം ആവശ്യമെങ്കിൽ അതത് വിഷയ അധ്യാപകരുടെ മാർഗനിർദ്ദേശ പ്രകാരം പരീക്ഷാ തയ്യാറെടുപ്പിന് സന്ദർഭാനുസരണം ഇവ ഉപയോഗപ്പെടുത്താം. 2026 ജനുവരി മുതൽ മാർച്ച് വരെയുള്ള വിജയശ്രീ പ്രവർത്തനങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ തയ്യാറാക്കിയ കരട് പ്രവർത്തന കലണ്ടറും അനുബന്ധമായി നൽകുന്നു. പൊതുപരീക്ഷാ തയ്യാറെടുപ്പിന്റെ ഭാഗമായി അതത് വിഷയ അധ്യാപകരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ ക്ലാസ് മുറികളിൽ നടത്തുന്ന പഠനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഒരു സഹായി എന്ന നിലയ്ക്ക് ആവശ്യാനുസരണം ഇവയെല്ലാം ഉപയോഗപ്പെടുത്തുമല്ലോ.

2025-26 അധ്യയനവർഷം വിജയശ്രീ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഭാഗമായി 'ഒരു സ്കൂൾ, ഒരു വിഷയം, ഒരു യൂണിറ്റ്, ഒരു ചോദ്യം' എന്ന പേരിൽ സമാഹരിച്ച ചോദ്യങ്ങൾ, ജില്ലയിലുള്ള സംസ്ഥാന-ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ് അംഗങ്ങളായ അധ്യാപകരുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള കൂട്ടായ്മകൾ തയ്യാറാക്കിയ തുടർപഠന പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ജില്ലയിലെ വിവിധ വിദ്യാലയങ്ങളിൽ സ്കൂൾ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പുകളുടേയും സബ്ജക്ട് കൗൺസിലുകളേയും നേതൃത്വത്തിലും വ്യക്തിഗതമായും അധ്യാപകർ തയ്യാറാക്കിയ പഠന-സഹായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുതലായവയെല്ലാം ഇവിടെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചോദ്യങ്ങൾ/പ്രവർത്തനങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി നൽകിയ അധ്യാപകർ, അവ ശേഖരിക്കുന്നതിന് നേതൃത്വം നൽകിയ വിജയശ്രീ കോ-ഓഡിനേറ്റർമാർ, അവർക്കാവശ്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങളും സഹായങ്ങളും നൽകിയ പ്രഥമാധ്യാപകർ, വിജയശ്രീ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ഇങ്ങനെ ഒരു പ്രവർത്തനത്തിന് അവസരമൊരുക്കിയ പാലക്കാട് ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത്, പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്, അനുബന്ധ ഏജൻസികൾ, ഡയറ്റ്, വിജയശ്രീ ജില്ലാ വിദ്യാഭ്യാസ സമിതി മുതലായവയുടെ അധികൃതർക്കും ക്രിസ്മസ് അവധിക്കാലം ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ഇങ്ങനെ ഒരു പ്രവർത്തനം ഏറ്റെടുത്ത വിജയശ്രീ ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ് അംഗങ്ങളായ അതത് വിഷയങ്ങളിലെ വിദഗ്ധരും പരിചയസമ്പന്നരുമായ അധ്യാപകർക്കും ഈ അവസരത്തിൽ പ്രത്യേകം നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

വിജയശ്രീ ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ്, പാലക്കാട്.

ഉള്ളടക്കം

एककम्	नाम	पुटसंख्या
१	सौरभ्यम्	5 -15
२	लावण्यम्	16 - 28
३	नैर्मल्यम्	29 - 36
४	मार्दवम्	37- 49
	सहायिका	50- 57

एककम् 1 सौरभ्यम्

पाठाः

1. वनराजिसम्पदः
2. क्षितिरार्द्रा भवेत्सदा
3. केरलारामः

I. अधोदत्तेभ्यः गणेभ्यः असाधुगणं चित्वा लिखत ।

1 . **क)** खगः - पक्षी, **ख)** निशान्तम्- गृहम्,
ग) महीधरः-पर्वतः **घ)** कुसुमम् – काननम् ।

2. **क)** सुन्दरम् - मनोहरम्, **ख)** पल्लवः - किसलयः,
ग) काननम् - भवनम्, **घ)** दरी-गुहा ।

3 . **क)** भ्रमरः- भृङ्गः, **ख)** तरुः - मृगः ,
ग) नीडाजः - खगः , **घ)** शाखामृगः - वानरः ।

4. **क)** तरुः - वृक्षः **ख)** वनप्रियः - कोकिलः
ग) स्वनम् - शब्दः **घ)** शशकः - शुकः

5. **क)** भ्रमरीकुलम् - अलिकुलम् **ख)** शाखामृगः - वानरः
ग) तमः - प्रकाशः **घ)** चारु – मनोहरम्

6. **क)** शुकः - तरुकोटरम् **ख)** नकुलः - बिलम्
ग) वनप्रियः - नवलताकुञ्चम् **घ)** शशकः – शाखा

7. **क)** मृगाधीशः - गर्जनम् **ख)** बर्हिः - नर्तनम्
ग) मेघः - वर्षणम् **ग)** पिकः – भषति

II. अधोदत्तेभ्यः गणेभ्यः समानार्थकंपदगणं चित्वा लिखत ।

1 . **क)** काननं – बन्धुरं , **ख)** स्वनम् - निःशब्दः,
ग) वनप्रियः-शुकः, **घ)** मृगाधीशः - सिंहः।

2 . **क)** बर्हीं - सिंहः , **ख)** मेघः-पृथ्वी,
ग) तारापथः - आकाशः **घ)** हितम् - इष्टम् ।

3. **क)** काननम् - वनम् **ख)** तमः - प्रकाशः

ग) निम्नः - उन्नतः **घ)** ह्रस्वः – दीर्घः

4. **क)** कलिन्दजा - गङ्गा **ख)** पयस्विनी - लता

ग) उष्णम् - शीतम् **घ)** शोकः - दुःखम्

III. **अधोदत्तपट्टिकां पठित्वा उचितं गणं चित्वा लिखत।**

1. **१)** नीडजः - **अ)** प्रवाहिनी

२) निर्झरी - **आ)** भवनम्

३) निशान्तम् - **इ)** खगः

क) १- आ, २- इ, ३- अ

ख) १- इ, २- अ, ३- आ

ग) १- अ, २- इ, ३- आ

घ) १- इ, २- आ, ३- अ

2. **१)** कृत्वा - **अ)** तुमुन्नन्तम्

२) निशम्य - **आ)** ल्यबन्तम्

३) व्यवहर्तुम् - **इ)** क्त्वान्तम्

क) १- इ, २- अ, ३- आ

ख) १- आ, २- इ, ३- अ

ग) १- अ, २- इ, ३- आ

घ) १- इ, २- आ, ३- अ

3. **१)** हरिद्रा - **अ)** ऊर्जप्रदायिनी

२) आमलकी - **आ)** व्रणनाशकः

३) निम्बः - **इ)** विषहारिणी

क) १- आ २- अ, ३- इ

ख) १- इ , २- अ, ३- आ

ग) १- अ, २- इ, ३- आ

घ) १- इ, २- आ, ३- अ

ശ്രീമതി ചാലക്കോട്

4. **१)** हेन्ड्रिक् वान् रीड् - **अ)** द्रव्यगुणसंग्रहः

२) इट्टि अच्युतन् - **आ)** होर्त्तूस् मलबारिक्कूस्

३) वैद्यशास्त्रकोशः - **इ)** कोल्लाट्ट् वैद्यः

क) १- आ २- अ, ३- इ

ख) १- इ , २- अ, ३- आ

ग) १- अ, २- इ, ३- आ

घ) १- आ २- इ , ३- अ

IV.प्रस्तावनाद्वयं पठत । अधस्तात् साधु उत्तरं किमिति लिखत ।

अ) १. विद्यालयं परितः मर्गाः सन्ति ।

२. मर्गस्य परितः गृहाः सन्ति ।

क) १ साधु , २ असाधु

ख) १ असाधु , २ साधु

ग) १,२ साधु ,

घ) १,२ असाधु ।

आ) १. सस्यानां पोषणं पालनं च अस्माकं कर्तव्यं भवति ।

२. सर्वजीविनां सुस्थितये सस्यानि न अपेक्षितानि ।

क) १,२ साधु ,

ख) १ साधु , २ असाधु ,

ग) **१.**असाधु ,२ साधु ,

घ) १,२ असाधु ।

इ. १.जलसेचनम् इति कविता वैलोप्पिल्ली श्रीधरमेनोन् महाशयेन विरचितं भवति ।

२. अस्यां कवितायाम् अनावृष्ट्या पीडितानां प्राणिनाम् अवस्थां प्रतिपादयति।

क) १,२ असाधु ।

ख) १ साधु , २ असाधु ,

ग) **१.**असाधु ,२ साधु ,

घ) १,२ साधु ,

ശാസ്ത്രി പാലക്കാട്

ई. १.आपणात् पाटलात् ऋते सर्वं आनीतम्।

२. ऋते शब्दयोगे पञ्चमीविभक्तिः स्यात्।

क) १,२ असाधु।

ख) १ साधु , २ असाधु ,

ग) **१.**असाधु ,२ साधु ,

घ) १,२ साधु ,

उ. १.इदं प्रथमतया मलयाललिपिः होर्तूस् मलबारिक्कूस् नाम ग्रन्थे एव मुद्रिता अभवत्।

२. होर्तूस् मलबारिक्कूस् ग्रन्थस्य अध्ययनेन प्राचीनानां केरलीयानां सामान्यचरितं ज्ञातुं शक्यते।

क) १,२ असाधु।

ख) १ साधु , २ असाधु ,

ग) **१.**असाधु ,२ साधु ,

घ) १,२ साधु ,

V.प्रस्तावना पठत। कः मनोभावः इति लिखत।

१. बालाः विद्यालयं परितः लघुवृक्षान् रोपयन्ति , पालयन्ति च।

क) स्थिरोत्साहः **ख)** विरसता **ग)** प्रकृतिस्नेहः **घ)** अलसता

२. बलभद्रस्य वाणीं श्रोतुं विमुखा कालिन्दी स्वच्छन्दं प्रावहत्।

क) क्षमा **ख)** गर्वः **ग)** दया **घ)** भयम्

३. गोपाः जलप्रवाहेन उद्भूतं मृद्गन्धम् आघ्राय नर्तनम् अकुर्वन्।

क) आनन्दः **ख)** भयम् **ग)** दुःखम् **घ)** लज्जा

४. कोल्लाट्ट् वैद्यः होर्तूस् मलबारिक्कूस् नाम ग्रन्थस्य रचनायै स्वस्य सर्वमपि ज्ञानं समार्पयत्।

क) अहिंसा **ख)** लज्जा **ग)** त्यागः **घ)** असूया

VI. अधोदत्तवाक्यं पठित्वा शत्रन्तं - शानजन्तं च पदे चित्वा लिखत।

१) मृगः जलं पातुम् इच्छन् नदी समीपं गम्यमानः आसीत्।

क) शतृ .... **ख)** शानच् -...................

२) माता पुत्रम् उपदिशन् पचमानः अवर्तत।

क) शतृ ....   **ख)** शानच् -...................

३) पठने उन्नतविजयं प्राप्तः पुत्रं पश्यन् आनन्दम् अनुभूयमानः आसीत्।

क) शतृ ....   **ख)** शानच् -...................

४) उद्योगात् प्रतिनिवृत्तः रहीमः अन्यान् कृतज्ञताम् अर्पयन् भाषमाणः अस्ति।

क) शतृ ....   **ख)** शानच् -...................

५) राजीवः पित्रेण ताडयन् क्रन्दमानः अवर्तत।

क) शतृ ....   **ख)** शानच् -...................

VII. अधोदत्तम् आशययुक्तं पद्यं चित्वा लिखत।

(१) 'वनसम्पदः सर्वेषां हितकराः भवेयुः इत्याशययुक्तं पद्यं चित्वा लिखत।

क)
तरुकोटरान्तरे शुककुलानां बिले
नकुलस्य शशकस्य विविधस्वनम्।
नवलताकुञ्जेषु नित्यं वनप्रियैः
कृतमहो सङ्गीत रससेचनम्॥

ख . प्रकृतिस्तु मोहनाकारेण भीषणे
नानन्त्य रूपेण वर्ततेऽत्र।
वनराजिसम्पदः प्राणिनामिवमर्त्य
लोकस्य सर्वथा हितकराः स्युः॥

(२) वनसम्पदः सर्वेषां प्राणिनाम् अत्यन्तमुपकारप्रदाः भवन्ति।

क)
तरुकोटरान्ते शुककुलानां बिले
नकुलस्य शशकस्य विविधस्वनम्।
नवलताकुञ्जेषु नित्यं वनप्रियैः
कृतमहो ! सङ्गीतरससेचनम्॥

ख)
प्रकृतिस्तु मोहनाकारेण भीषणे-
नानन्त्यरूपेण वर्ततेऽत्र।
वनराजिसम्पदः प्राणिनामिव मर्त्य-
लोकस्य सर्वथा हितकराः स्युः॥

VIII. उदाहरणानुसारं समानसन्धियुक्तं पदं खण्डिकातः स्वीकृत्य पदच्छेदं कुरुत।

1. पिता सायं गृहमागत्य पुत्रम् आहूतवान्। पुत्रस्तु पितुः आह्वानं श्रुत्वा गृहात् बहिरागतः।

उदाहरणम् - विद्यालयमागत्य - विद्यालयम् + आगत्य।

क) .... - ----------- + ---------- ।

उदाहरणम् - तातस्तु - तातः + तु।

ख) .... - ----------- + ---------- ।

2 वृषभः वनं गत्वा तृणानि चरन्नासीत् । तदा कश्चन व्याघ्रः तमपश्यत् ।

उदाहरणम् - पठन्नासीत् - पठन् + आसीत् ।

क) .... - ----------- + ---------- ।

उदाहरणम् - तमवदत् - तम् + अवदत् ।

ख) .... - ----------- + ---------- ।

3. प्रकृतेः विरुद्धमिदं स्वरूपं द्रष्टुं काननमेव गन्तव्यं

उदाहरणम् - काव्यमिदम् - काव्यम् + इदं ।

क) .... - ----------- + ---------- ।

उदाहरणम् - पठनमेव - पठनं + एव ।

ख) .... - ----------- + ---------- ।

IX. गद्यभागे लट् लकारस्य स्थाने लङ् लकाररूपम् उपयुज्य परिवर्त्य लिखत ।

क) माधवः प्रभाते नगरं गच्छति । सः ततः वस्तूनि क्रीणाति ।

ख) लता उद्यानं गत्वा कमपि पिकं पश्यति । सा पिकस्य कलकूजनं शृणोति ।

ग) बालः प्रातः उत्थाय स्नानं करोति । तदनन्तरं सः देवं नमति ।

घ) मातामही पुत्रं कथां वदति । कथां श्रुत्वा सः ताम् एवं पृच्छति ।

ङ) कथाकारः कथां लिखति । सहृदयः कथां पठति ।

X. वाक्यं पठित्वा समस्तपदं चित्वा लिखत ।

१. उष्णातपेन पीडितानां वत्सानां सशोकं अम्बारवमपि तस्यकर्णयोः न्यपतत् ।

क) अम्बा इति रवः, तम् । ....

ख) शोकेन सह वर्तते इति । ....

२. गोकुलवासिनां दुर्दशां दृष्ट्वा सीरपाणेः हृदयं नितरां व्याकुलमभवत् ।

क) दुष्टा दशा ....

ख) सीरः पाणौ यस्य सः । ....

३. कोल्लाट्टु वैद्यन् इति प्रख्यातः इट्टि अच्युतः स्वस्य सर्वमपि विज्ञानं ग्रन्थरचनायै समार्पयत् ।

क) प्रकर्षेण ख्यातः । ....

ख) विशिष्टं ज्ञानम् । ....

XI. (१) सम्भाषणांशान् पूरयत ।

बलभद्रः द्वारकातः गोकुलम् आगच्छत्। सः दुःखितान् गोकुलवासिनान् अपश्यत् ।

बलभद्रः - भो ! जनाः ! भवन्तः किमर्थं दुःखिताः?

जनाः - वयं -------------------------------- ।

बलभद्रः - जलाभावेन वा? -------------------- ?

जनाः - आम् । कालिन्दी प्रवहति ।

बलभद्रः - अहं तीरं विदार्य जलमानयिष्यामि ।

जनाः - ----------------------------- ।

बलभद्रः - पश्यन्तु भवन्तः । जलमागतम् ।

जनाः - महान् सन्तोषः । ---------------- ।

बलभद्रः - अस्तु ।

(२) संभाषणांशान् पूरयत ।

गोपालः - भो बलदेव ! गोकुलवासिनां .... पश्यसि किम् ?

बलदेवः - आम् । गोकुलं वीक्ष्य दुःखितोऽहम् ।

गोपालः - अस्माकं दुर्दशायाः कारणं ....भवति ।

बलदेवः- कालिन्दी वा । कथम् ?

गोपालः - सा ....न ददाति ।

बलदेवः - चिन्तामास्तु । अहं ....।

गोपालः- धन्यवादः ।

XII.श्लोकं पठित्वा अधोदतानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

घनघोरसुन्दरं बन्धुरं काननं
खगमृगादीनां तु सुखनिशान्तम् ।
नवपल्लवाढ्यं च कुसुमसम्पन्नकं
परितो महीधरं भोः! चकास्ति ॥

1.श्लोकात् क्रियापदं चित्वा लिखत ।

2.**वनम्** इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम् ?

3.काननं केषां सुखनिशान्तं भवति ?

4.**परितो महीधरम्** इत्यस्य पदच्छेदं लिखत ।

वनशिलातलमेत्य तरापथं वीक्ष्य
मृगकुलाधीशस्य घनगर्जनम् ।
बर्हिणां नर्तनं नवमेघवर्षणं
वनतलं सर्वत्र घोषपूर्णम् ॥

1. **'वनशिलातलमेत्य'** पदच्छेदं लिखत ।

2.गृहम् + एत्य - गृहमेत्य एतादृशं पदं श्लोकात् चित्वा पदच्छेदं लिखत ।

3. श्लोकात् ल्यबन्तम् अव्ययपदं चित्वा लिखत ।

4. श्लोके **'मयूराणाम्'** इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम् ?

वननिर्झरी दरी भ्रमरीभिराकुलात्
मुखरीकृतं चारु सस्सीतटम् ।
तरुलताशाखासु नीडजानां तथा
शाखामृगानां च सुखमेलनम् ॥

1. श्लोके **सुन्दरम्** इत्यर्थकं पदं किम् ?

2. कासु नीडजानां सुखमेलनं भवति ?

3. श्लोके **गुहा** इत्यस्य समानार्थकपदं किम् ?

4. पक्षिणाम् इत्यस्य समानार्थकपदं लिखत ।

5. श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत ।

तरुकोटरान्तरे शुककुलानां, बिले
नकुलस्य शशकस्य विविधस्वनम् ।
नवलताकुञ्जषु नित्यं वनप्रियैः
कृतमहो! सङ्गीतरससेचनम् ॥

1. श्लोके **शब्दम्** इत्यर्थकं पदं किमस्ति ?
2. कस्मिन् शुककुलानां विविधस्वनं श्रूयते ?
3. केषु वनप्रियैः संगीतरससेचनं कृतम् ?
4. श्लोकादेकं ल्यबन्तपदं लिखत ।
5. कैः नवलताकुञ्जेषु संगीतरससेचनं कृतम् ?

सर्वेषां जीवजालानां सर्वसौभाग्यदायिनी ।
सर्वं सहेयं जननी क्षितिरार्द्रा भवेत् सदा ॥

१. श्लोकात् क्रियापदं चित्वा लिखत ।
२. **माता** इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम् ?
३. श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत ।

XIII. प्रादेशिकभाषायां विवर्तयत ।

संस्कृतसाहित्यं अतिविशालं तथा प्राचीनं च अस्ति । भारतस्य तथा विश्वस्य कृते अपि एतत् साहित्यम् एकः अमूल्य निधिरूपेण तिष्ठति । अस्य साहित्यस्य आरम्भः वेदेभ्यः भवति । वेदाः सनातनसंस्कृतेः आधारभूताः भवन्ति ।

IV. अधोरेखाङ्कित्तपदम् उत्तरत्वेन लब्धुं योग्यं प्रश्नं रचयत -

(कः, केन, केषाम्, कया, कस्य, कस्मात्, कीदृशम्, का, काम्)

1. अनावृष्ट्या गोकुलं मरुप्रदेशकल्पः संवृत्तः।
2. सर्वत्र उष्णवातेन धूलीकलापः प्रसरति ।
3. हलधरस्य हृदयं कृपार्द्रम् अभवत् ।
4. जलसेचनात् ऋते दुरितपरिहरणाय अन्यः उपायः नास्ति ।
5. अस्तशोभं गोकुलं किं न पश्यसि ।
6. हलायुधस्य वाणीं स्रोतुं विमुखा सा प्रावहत् ।

7. कालिन्दी स्वच्छन्दं प्रावहत्।

8. बलभद्रः कोपान्धः अभवत्।

9. बलरामः हलेन यमुनातीरं विदार्य पयःप्रणली अकरोत्।

10. क्षितिः सर्वेषां सौभाग्यदायिनी भवति।

XIV. अधोरेखाङ्कित्तपदमुत्तरत्वेन लब्धुम् योग्यं प्रश्नं रचयत।
(प्रश्नवाचकानि - कः, कुत्र, कस्य, केन)

क) होर्तूस् मलबारिक्कूस् ग्रन्थस्य कर्ता हेन्ड्रिक वान् रीड् भवति।

ख) आञ्जिलिवृक्षस्य वंशे एकस्य अच्युदेमिया इति नाम अस्ति।

ग. होर्तूस् मलबारिक्कूस् ग्रन्थस्य प्रकाशनं नेतर्लन्ड् देशे भवति।

घ. चोल् केट्ट पुस्तकं इति ग्रन्थः इट्टि अच्युतमहाशयेन समाहृतः।

XV. ऋते उपयुज्य वाक्यं परिवर्तयत।

उदा - क्रीडाङ्गणे अर्जुनस्य ऋते सर्वे सन्ति।

क्रीडाङ्गणे **अर्जुनात् ऋते** सर्वे सन्ति।

क) ग्रन्थालये कुमारसंभवस्य ऋते सर्वाणि पुस्तकानि सन्ति।

ख) आपणे कारवेलस्य ऋते सर्वम् अस्ति।

ग) स्यूते पुस्तकेन ऋते सर्वे सन्ति।

XVI. उदाहरणानुसारं लिखत।

उदा- कक्ष्यायां सिद्धार्थः नास्ति। अन्ये सर्वे सन्ति।

कक्ष्यायां **सिद्धार्थात् ऋते** अन्ये सर्वे सन्ति।

क) उद्याने पाटलं नास्ति। अन्यानि सर्वाणि सन्ति।

ख) औषधशालायां कर्णिकारः नास्ति। अन्यानि सर्वाणि सन्ति।

XVII. सूचनानुसारं होर्तूस् मलबारिकूस् इति विषये लघुटिप्पणीं लिखत।

श्रद्धेयाः अंशाः - केरलीयसस्यविज्ञानम् - हेन्ड्रिक् वान् रीड़ इट्टि अच्युतन् - सचित्रविवरणम् – मलयाललिपिः -औषधसस्यानि।

मातृका -

<u>होत्तूस् मलबारिकूस्</u>

अस्मान्परितः बहूनि औषधसस्यानि विराजन्ते । तत्र केरलीयसस्यविज्ञानमधिकृत्य सचित्रनिघण्टुरूपेण कृतः ग्रन्थः भवति होत्तूस् मलबारिकूस् । प्रख्यातस्य डच् सैनिकस्य हेन्ड्रिक् वान् रीड् महाशयस्य इच्छाशक्तेः सत्फलमेव एषः ग्रन्थः। केरलस्य मलबार प्रदेशेषु विद्यमानानां समस्तसस्यजालानाम् औषधगुणमधिकृत्य विशदविवरणं ग्रन्थेऽस्मिन् उपलभ्यते । तदर्थं इट्टि अच्युतसदृशानां केषाञ्चन केरलीयपण्डितानां साहाय्येन सस्यसमाहरणं कृतवान्। नेतर्लाण्डू देशस्य ओस्टर्डा नगरात् १६७८ तमे वर्षे अयं ग्रन्थः प्रकाशितः। ""मलबार् प्रदेशस्य उद्यानम्" इति ग्रन्थनाम सूचयति।

"कोल्लाट्ट् वैद्यन्" इति प्रसिद्धः इट्टि अच्युतन् महाशयः स्वस्य समस्तं ज्ञानं ग्रन्थरचनायै समार्पयत्। कोल्लाट् कुटुम्बेन पारम्पर्यसस्यविज्ञानं "चोल्ल् केट्ट पुस्तके" पूर्वमेव समाहृतमासीत्। तदत्र साहाय्यकमभवत्। इदं प्रथमतया मलयाललिपिः अस्मिन् ग्रन्थे एव मुद्रिता अभवत्।

ख) सूचनानुसारं प्रकृतिसंरक्षणम् इति विषये लघुटिप्पणि लिखत।

श्रद्धेयाः अंशाः - प्रकृतिः - वृक्षलतादयः - खगमृगादयः - नद्यः - तेषां रक्षणम्।

XVII.विशेषण विशेष्याणि उपयुज्य वाक्यं विपुलीकुरुत।

उदा - आचार्यः- ददाति - मनोहरं - बालकाय - पुस्तकं

ददाति।

पुस्तकं ददाति।

बालकाय पुस्तकं ददाति।

बालकाय मनोहरं पुस्तकं ददाति

आचार्यः बालकाय मनोहरं पुस्तकं ददाति।

क) **पारितोषिकं उचितं अध्यापकः छात्राय ददाति**

२ .एककम्   - लावण्यम्

पाठौ

4. काव्यदीपशिखा

5. सञ्जय उवाच

I. भिन्नार्थकं गणं चित्वा लिखत ।

1. **क)** प्रख्यातः - प्रसिद्धः, **ख)** दृष्टान्तम् - उदाहरणम् ,

ग) ग्रन्थतल्लजः - प्रशस्तः ग्रन्थः , **घ)** यवनप्रियम् - कल्पवृक्षः ।

2. **क)** चातुर्यम् – सामर्थ्यम् , **ख)** दिवाकरः - सूर्यः,

ग) भूमिपालः - राजा , **घ)** स्वसा - माता ।

3. **क)** रात्रिः - रजनी , **ख)** सहकारः - चूतः ,

ग) मनः – शिरः **घ)** काञ्चनम् - सुवर्णम् ।

4. **क)** कलत्रम् - भार्या , **ख)** निष्णातः - पण्डितः ,

ग) निमग्नः - व्यापृतः , **घ)** नेत्रम् - अश्रुः ।

II.अधोदत्तपट्टिकां पठित्वा उचितरूपेण युक्तं गणं चित्वा लिखत ।

१) कालिदासः	-	**अ.** नैषधीयचरितम् ।
२) भारविः	-	**आ.** शिशुपालवधम् ।
३) माघः	-	**इ.** किरातार्जुनीयम् ।
४) श्रीहर्षः	-	**ई.** कुमारसंभम् ।

क)	१- आ,	२- इ,	३- अ	४ - ई
ख)	१- इ,	२- आ,	३- अ	४ - ई
ग)	१- ई,	२- इ,	३- आ	४ - अ
घ)	१- ई,	२- आ,	३- इ	४ - अ

III.अधोदत्तपट्टिकां पठित्वा उचितरूपेण युक्तं गणं चित्वा लिखत

१) एम्. आर्. नायर्	-	**अ.** माली
२) वि. वि. अय्यप्पन्	-	**आ.**विलासिनी
३) एम्. के. मेनोन्	-	**इ.** कोविलन्
४) माधवन् नायर्	-	**ई.** सञ्जयन् ।

क)	१- आ,	२- इ,	३- अ	४ - ई
ख)	१- इ,	२- आ,	३- अ	४ - ई
ग)	१- ई,	२- इ,	३- आ	४ - अ
घ)	१- ई,	२- आ,	३- इ	४ - अ

IV. वाक्यद्वयं पठत अधस्तात् उचितमुत्तरं किमिति लिखत ।

१) कोल्लाट्ट् वैद्यन् इति प्रख्यातः भवति श्री इट्टि अच्युतन् ।

२) कालिदासः घण्टामाघः इति प्रसिद्धः भवति ।

क) १ साधु , २ असाधु

ख) १ असाधु ,२ साधु

ग) १, २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

१) मलबार् प्रदेशेषु विद्यमानानां सस्यानां वैशिष्ट्यं होर्तूस् मलबारिक्कूस् नाम ग्रन्थे प्रतिपादयति ।

२) इदंप्रथमतया मलयाललिपिः अस्मिन् ग्रन्थ एव मुद्रिता अभवत् ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

3. **१)** पञ्चमहाकाव्येषु अन्यतमं भवति मेघदूतम् ।

२) रघुवंशमहाकाव्ये इन्दुमत्याः स्वयंवरः वर्णितः ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

4. **१)** सञ्जयन् इति तूलिकानाम्ना प्रसिद्धः भवति माणिक्कोत् रामुण्णिनायर् ।

२) दृश्यकाव्यानि सामान्यतया रूपकम् इति कथ्यते ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

5. १. शिशुपालवधमहाकाव्यस्य कर्ता भवति माघः।

२. शिशुपालवधं विद्वदौषधम् इति प्रसिद्धं भवति।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

6. **१)** संस्कृतसाहित्ये अनेकानि महाकाव्यानि सन्ति।

२) तत्र सप्तमहाकाव्यानि नितरां प्रसिद्धानि।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

7. **१)** पतिंवरा इन्दुमती सञ्चारिणी दीपशिखा इव वर्तते ।

२) इन्दुमती राजकुमारम् अजं वृणीते ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

8. **१)** विदर्भाधिपतेः स्वसुः भवति इन्दुमती ।

२) रत्नं काञ्चनेन समागच्छति।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

9. **१)** अजः सूर्यवंशराजा भवति।

२) सः सर्वगुणसम्पन्नः एव।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

10. **१)** सञ्जयः ओथल्लो नाटकस्य विवर्तनं कृतवान्।

२) सञ्जयः इति वैलोप्पल्लि महाशयस्य तूलिकानामं भवति ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

ശാസ്ത്രി പാലക്കാട്

11. १- विकारशीलानां जीवितं दुः खभूयिष्ठं भवति।

२ - विचारशीलानां जीवितम् आनन्दमयं भवति।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु।

V. अधोरेखाङ्कितपदमुत्तरत्वेन लब्धुं योग्यं प्रश्नं रचयत।

(कः, कस्मात्, केन, कस्य)

क) वैलोप्पिल्लि श्रीधरमेनोन् महाशयेन विरचिता कविता भवति जलसेचनम्। क्षितिरार्द्रा भवेत् सदा इति पाठभागः तस्मात् समाकलितः।

(कम्, कः, किम्, कस्य)

ख) प्रवहन्तीं यमुनां दृष्टवा बलभद्रः कोपान्धः अभवत्। सः हलेन यमुनातीरं व्यदारयत्)

(कति, कदा, कः , किम्)

ग) भगवद्गीताध्ययने सञ्जयः निमग्नः असीत्। सः तस्मिन् विषये विशेषज्ञानं सम्पादितवान्।

(कति, कस्मै, कः, कम्)

घ) कालिदासः रघुवंशमहाकाव्यं व्यरचयत्। तस्मिन् काव्ये नवदश सर्गः सन्ति।

(कति, कस्मै, कः, किम्)

ङ) प्रसिद्धः हास्यसाहित्यकारः भवति ई. वी-कृष्णप्पिल्ला। अटूर भासि महोदयः अस्य पुत्र भवति।

VI. उचितं विग्रह वाक्यं चित्वा लिखत।

१. ग्रन्थतल्लजः	-	**क)** सुखं च तत् निशान्त च।
२. नक्षत्रनाथः	-	**ख)** घनं च तत् गर्जनं च।
३. वृक्षान्तरम्	-	**ग)** शोकेन सह वर्तते।
४. सुखनिशान्तम्	-	**घ)** नवश्च असौ पयोदः च।
५. घनगर्जनम्	-	**ङ)** वनम् ओकः येषां ते।
६. सशोकम्	-	**च)** प्रशस्तः ग्रन्थः।
७. नवपयोदः	-	**छ)** नक्षत्राणां नाथः।
	-	**ज)** अन्यः वृक्षः।
	-	**झ)** पतिं वृणुते या सा।

VII. श्लोकं पठित्वा अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

1 . कुलेन कान्त्या वयसा नवेन
गुणैश्च तैस्तैर्विनय प्रधानैः।
त्वमात्मनस्तुल्यममुं वृणीष्व
रत्नं समागच्छतु काञ्चनेन॥

क) एकं क्रियापदं चित्वा लिखत।

ख) श्लोके ' मणिः ' इत्यर्थकं पदं किम्?

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत।

2. सञ्चारिणी दीपशिखेव रात्रौ
यं यं व्यतीयाय पतिंवरा सा।
नरेन्द्रमार्गाट्ट इव प्रपेदे
विवर्णभावं स स भूमिपालः॥

क)श्लोकात् एकं क्रियापदं चित्वा लिखत।

ख) राजा इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम्?

ग) अस्य श्लोकस्य आशयं स्ववक्यैः लिखत।

VIII. श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

स्वसुर्विदर्भाधिपतेस्तदीयो
लेभेऽन्तरं चेतसि नोपदेशः ।
दिवाकरादर्शनबद्धकोशे
नक्षत्रनाथांशुरिवारविन्दे ।।

क) **ताराणां नाथः – तारानाथः** एतादृशं समानविग्रहवाक्यं श्लोकात् चित्वा लिखतु ।

ख) कमलम्-इत्यर्थे श्लोके प्रयुक्तं पदं किम्?

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखतु ।

घ) श्लोके क्रियापदं किम्?

ङ) गद्यक्रमं पूरयत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - ....स्वसुः चेतसि तदीयः ....दिवाकरादर्शनबद्धकोशे अरविन्दे ....इव अन्तर न ....।

2. सञ्चारिणी दीपशिखेव रात्रौ
यं यं व्यतीयाय पतिंवरा सा।
नरेन्द्रमार्गाट्ट इव प्रपेदे
विवर्णभावं स स भूमिपालः ।।

क) श्लोकात् **राजा** इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखतु ।

ख) अस्मिन् श्लोके क्रियापदं किम् ?

ग) "दीपशिखेव सा" कां वर्णयति ?

घ) पतिं वृणीते या सा -एकपदं किम् ?

ड) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत ।

च) गद्यक्रम पूरयत -

श्रद्धेयाः अंशाः - .... सा रात्रौ.........दीपशिखा इव यं यं व्यतीयाय स स ....नरेन्द्रमार्गाट्ट इव............प्रपेदे।

3. तं प्राप्य सर्वावयवानवद्यं
व्यावर्ततान्योपगमात्कुमारी ।
न हि प्रफुल्लं सहकारमेत्य
वृक्षान्तरं काङ्क्षति षट्पदाली ॥

क) **सहकारमेत्य** - पदच्छेदः कः?

ख) प्रफुलं सहकारम् अत्र विशेषणं चित्वा लिखतु ।

ग) श्लोके क्रियापदं किम्?

घ) तं प्राप्य अत्र 'तम्' इत्यनेन कम् उद्दिश्यते ?

ङ) देशान्तरम् - अन्यः देशः एतादृशः समानविग्रहवाक्यं श्लोकात् चित्वा लिखतु ।

च) गद्यक्रमं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - कुमारी ....तं प्राप्य अन्योपगमात् ....। हि
षट्पदाली .... । .... सहकारम् एत्य ....न कांक्षति ।

कुलेन कान्त्या वयसा नवेन
गुणैश्च तैस्तैर्विनय प्रधानैः ।
त्वमात्मनस्तुल्यममुं वृणीष्व
रत्नं समागच्छतु काञ्चनेन ॥

क) रत्नं केन समागच्छतु?

ख) गुणैश्च - पदच्छेदः कः?

ग) श्लोके क्रियापदं किम् ?

घ) सुवर्णम्- इत्यस्य समानपदं चित्या लिखतु ।

च) गद्यक्रमं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - कुलेन.........नवेन ....विनयप्रधानैः ....तैस्तैर्गुणैश्च ....
अमुं त्वं..........।

IX.सम्भाषणांशान् पूरयत।

सञ्जयन् - नमस्ते श्रीधरन् महोदय।

श्रीधरन् - ------------------------- ।

सञ्जयन् - अनावृष्ट्या पीडितं गोकुलमधिकृत्य भवता रचितायाः कवितायाः नाम किम् ?

श्रीधरन् - -------------------------- ।------------------।

सञ्जयन् - माणिक्कोत्तू रामुण्णि नायर् इति मम यथार्थ नाम।

श्रीधरन् - हास्यविषये भवता रचितः ग्रन्थः कः?

सञ्जयन् - ------------------------------ ।

श्रीधरन् - धन्यवादः। पुनर्मिलावः।

सञ्जयन् - अस्तु।

X.सूचनानुसारं जीवनचरितं लिखत।

क) नाम - वैलोपपिल्लि श्रीधर मेनोन्

जननम् - 1911 मेय् 11 एरणाकुलम्

पितरौ - कोच्युक्कुट्टन् कर्ता , नाणिक्कुट्टि अम्मा

वृत्तिः - उच्चविद्यालयाध्यापकः।

रचनाः - कुटियोषिकल्, कनिकोय्त्तु, कल्पवल्लरी, विटा, माम्पषम्

मरणम् : - 1985 डिसम्बर् 25

ख) सूचनाः -

नाम - माणिकोत्त् रामुण्णि नायर्

जननम् - १९०३ जूण् १३ जननम्

वृत्तिः - कलालये अध्यापकवृत्तिः

प्रशस्तिः - मलयालहास्यसाहित्यकारः

रचनाः - साहित्यनिकषम्,हास्याञ्जलिः

मरणम् - १९४३ सेप्टम्बर् १३

ग) नाम - रत्नन् टाटा

जन्म - 1937 डिसम्बर् 28, मुम्बै।

पितरौ - नवल् टाटा, सोणि टाटा

विद्याभ्यासः - कोर्णल् विश्वविद्यालयः, हार्वाड् विश्वविद्यालयः

पुरस्कार: - पद्मभूषण् , पद्मविभूषण्

मृत्यु: - 2024 ओक्टोबर् 9, मुम्बै।

घ) नाम - चेम्बैवैद्यनाथभागवतर्

जन्म - २८ आगस्ट् १७९६

जन्मस्थलम् - वटकरा

पितरौ - अनन्तभागवतर्, पार्वति अम्माल्

प्रशस्ति: - कर्णाटकसङ्गीतज्ञः

पुरस्कार: - सङ्गीतकलानिधिः, पद्मभूषण्

मृत्यु: - १६ ओक्टोबर् १९७४ , ओट्टप्पालम्।

XI . जीवनचरितं पठित्वा सूचनांशान् पूरयतु।

क)

प्रशस्तः तेय्यं कलाकारः श्री ई पी नारायणन् पेरुवण्णान् १९५६ ओक्टोबर १३ कण्णूर जिल्लायां तलिप्परम्प् प्रदेशे भूजातः। अस्य पिता पनकाडू ओतेन पेरुवण्णान्, माता माम्पयिल् पाञ्चू च आस्ताम्। बाल्ये परम्परानुसारेण आटिवेटन् रूपं धृत्वा ग्रामे

अटन् सः तेय्यं कलारङ्गे प्रविष्टवान् । वीरन् तेय्यस्य अवतरणेन तेय्याट्ट् रङ्गे श्रद्धेयः अभवत् । समीपकाले सः पद्मश्री पुरस्कारेण समादृतः अभवत् ।

नाम - ....

जननम् - ....

पितरौ - ....

प्रसिद्धिः - ....

श्रद्धेयकथापात्रम् - ....

ख) विश्रुता भारतीयसंगीतज्ञा भवति श्रीमती लतामङ्केष्कर् । 1929 सेप्तम्बर् 28 तमे दिने मध्यप्रदेश् राज्ये इन्डोर् नगरे सा अजायत । दिननाथ् मङ्केष्कर् शुद्धमती (शेवन्ती) च तस्याः पितरौ भवतः । गायिका, संङ्गीतसंविधायिका (संङ्गीतनिर्देशिका) इत्यादि मेखलासु सा विरराज।भारतरत्नं, पद्मभूषण्, पद्मविभूषण्, दादासाहिब् फाल्के इत्यादि पुरस्काराः तया प्राप्ताः। लतामङ्केष्कर् महाशया 2022 फेब्रुवरि 6 तमे दिने मुम्बै नगरे दिवंगता ।

नाम - ....

जन्म - ....

पितरौ - ....

प्रवर्तनमण्डलम् - ....

पुरस्कारः - ....

मृत्युः - ....

XII. प्रादेशिकभाषायां विवर्तयत ।

क) केरलीयकलासु, हास्यरसप्रधानं कलारूपं भवति चाक्यार्कूत् । एषा कला संस्कृतनाट्य परम्परायाः सम्मेलनं भवति । पुराणग्रन्थेभ्यः स्वीकृताः कथाः अत्र अवतार्यन्ते । विदूषक वेषधारी चाक्यार् कलारूपमिदं वेदिकयां अवतारयति ।

ख) संस्कृतसाहित्ये अत्युज्वलानि नैकानि महाकाव्यानि सन्ति । तेषु पञ्चमहाकाव्यानि नितरां प्रसिद्धानि । कविकुलगुरुणा कालिदासेन काव्यद्वयं

लिखितम् । अलङ्कारप्रयोगैः,अर्थसम्पुष्ट्या, ललितपदैश्च काव्यानि सहृदयान् आह्लादयन्ति। महाकाव्यानि संस्कृतभाषायाः प्रौढतां संवर्धयन्ति।

ग) काव्यं विना किं संस्कृतम् ? कालिदासस्य रचनावैशिष्ट्यम् उपमाप्रयोगे द्रष्टुं शक्यते। अर्थगौरवसम्पुष्टं भवति भारविकाव्यम्। नैषधं विद्वदौषधम् इति प्रशस्तिरपि विद्यते। माघे लालित्यमपि अधिकतया द्रष्टुं शक्यते।

घ) इन्दुमत्याः स्वयंवरवेदिकायां दीपशिखा इव इन्दुमती गच्छति । सखी राज्ञां गुणगणान् वर्णयति । पार्श्वे विद्यमानाः राजानः दीपशिखाप्रयाणानन्तरं दुःखिताः अभवत्। इन्दुमती अजं परिणयति। दीपशिखा प्रयोगेण दीपशिखाकालिदासः इति प्रशस्ति प्राप्तवान्।

XIII . आशयानुसारं उचितं श्लोकं चित्वा लिखतु।

क) "हे इन्दुमति ! आत्मनः अनुरूपं पतिं त्वं वृणीष्व " इत्याशययुक्तं श्लोकं चित्वा लिखत।

१. सञ्चारिणी दीपशिखेव रात्रौ
यं यं व्यतीयाय पर्तिवरा सा।
नरेन्द्रमार्गाट्ट इव प्रपेदे
विवर्णभार्व स स भूमिपालः ॥

२. कुलेन कान्त्या वयसा नवेन
गुणैश्च तैस्तैर्विनयप्रधानैः।
त्वमात्मनस्तुल्यममुं वृणीष्व
रत्नं समागच्छतु काञ्चनेन ॥

ख) इन्दुमती यदा अग्रे अग्रे गच्छति तदा राजानः म्लानमुखाः जाताः।

१. स्वसुर्विदर्भाधिपतेस्तदीयो
लेभेऽन्तरं चेतसि नोपदेशः।
दिवाकरादर्शनबद्धकोशे
नक्षत्रनाथांशुरिवारविन्दे ॥

२. सञ्चारिणी दीपशिखेरात्रौ
यं यं व्यतीयायपर्तिवरासा।
नरेन्द्रमार्गाट्ट इव प्रपेदे
विवर्णभावं स स भूमिपालः ॥

XIV.विशेषण विशेष्याणि उपयुज्य वाक्यं विपुलीकुरुत ।

उदा - मधुरं - बालिका - शृणोति – गीतं - चित्रायाः

शृणोति ।

बालिका शृणोति ।

बालिका गीतं शृणोति ।

बालिका मधुरं गीतं शृणोति ।

बालिका चित्रायाः मधुरं गीतं शृणोति ।

चित्रं - आस्वादकः - पश्यति - मनोहरं - चित्रकारस्य

XV. **सूचनानुसारं** पञ्चमहाकाव्यान्यधिकृत्य **लघुटिप्पणिं लिखत ।**

श्रद्धेयाः अंशाः - काव्यभेद: - श्रव्यकाव्यानि - प्रसिद्धाः संस्कृतकवयः – पञ्चमहाकाव्यानि- तेषां कर्तारः।

३.एककम् - नैर्मल्यम्

पाठौ

६ . भुवि पूर्वं न दृश्यते

७ . तेय्यम् - मनोरञ्जकम्

I. प्रस्तावनाद्वयं पठत । अधस्तात् साधु उत्तरं किमिति लिखत ।

१. पर्वतस्य परितः वनानि सन्ति ।

२. गायकं परितः आस्वादकाः तिष्ठन्ति ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १, २ असाधु ।

१. तटाकं परितः वनानि सन्ति ।

२. चन्द्रस्य परितः प्रभावलयम् अस्ति ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

१. नर्तकं परितः शिष्याः तिष्टन्ति ।

२. नगरं परितः दीपालङ्कारः अस्ति ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

ബിജുമോൻ പാലക്കാട്

१. सुकुमारकला, अनुष्ठानकला इति दृश्यकला द्विधा भवति।
२. तेय्यं सुकुमारकला भवति।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु।

१. गीतं वाद्यं नृत्तं च तुरीयम् इति प्रसिद्धम्।
२. दैवमिति पदस्य प्रादेशिकरूपम् भवति तेय्यम्।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु।

१) चतुर्विधाभिनयाः तेय्ये सन्ति।
२) हरिद्रादिभिः अङ्गरागैः क्रियन्ते।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु।

१) तेय्यम् केरले सर्वत्र दृश्यते।
२) कलंपाट्ट् उत्तरकेरलस्य कलारूपमेव।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु।

II. उदाहरणानुसारं प्रदत्तवाक्येभ्यः सन्धियुक्तपदानि चित्वा विश्लेषयत।

अतिमोहनेऽस्मिन् ग्रामे कश्चन बालकोऽस्ति।

उदा - ग्राम्यरूपभेदोऽस्ति -ग्राम्यरूपभेदः + अस्ति।

................................- .... + ...

उदा - अतिसुन्दरेऽस्मिन् - अतिसुन्दरे + अस्मिन्।

................................- .... + ...

III. विग्रहवाक्यानि यथोचितं योजयत।

ग्राम्यरूपम्	-	पुनः पुनः दृश्यते
वैविध्यम्	-	शिरसः भूषणम्
दरीदृश्यते	-	परम्परया आगतम्
शिरोभूषणम्	-	विविधस्य भावः
परम्परागतं	-	ग्राम्यं च तत् रूपं च

IV. तेय्यम् इति कलारूपे प्रयुक्ताः सङ्केतसंज्ञाः कोष्ठकात् चित्वा पूरयत।

(कोलधारी, पटयणि, वाद्यं, चायिल्यम्, तेय्यम्, मुटि, इटक्का, तौर्यत्रिकम्,)

नृत्तगीतवाद्यम् - ....

दैवम् - ....

तेय्यवेषधारी - ....

शिरोऽलङ्कारः - ....

अलङ्कारवस्तु - ....

चीनि - ....

V. तेय्यं कलारूपे स्वीकृतानां वाद्योपकरणानाम् अलङ्कारवस्तूनां च पट्टिकां कोष्ठकात् चित्वा पुरयत ।

(चीनी, हरिद्रा, पुष्पमाला, चेण्टा, चायिल्यम्, करि,
अञ्जनमसी, नालिकेरपत्रम्, तुटिः, इलत्तालम्)

वाद्योपकरणम्	अलङ्कारः
....	....
....	....
....	....
....	....

VI . वाक्यं शुद्धीकुरुत ।

क) कक्ष्यायां विपिनस्य ऋते सर्वे छात्राः सन्ति ।

ख) ज्ञानस्य ऋते न मुक्तिः जायते ।

ग) परिश्रमस्य ऋते सफलता न भवति ।

घ) धर्मस्य ऋते सुखं न लभते ।

ङ) चन्द्रस्य ऋते आकाशे किमपि न पश्यामि ।

VII. पट्टिकातः पदानि स्वीकृत्य अर्थपूर्णानि वाक्यानि रचयत ।

कविः	वृक्षेपरि	गत्वा	गच्छामः
त्वम्	मृगान्	हत्वा	उपविशामि
अहम्	विद्यालयं	अनुभूय	गायति
सिंहाः	नगरात्	कर्तुं	खादन्ति
मनुष्याः	व्यायामं	विरच्य	पठसि
वयम्	काव्यानि	आगत्य	जीवन्ति
सः	सुखानि	उपविश्य	तोषयति

उदा :- कविः काव्यानि विरच्य तोषयति ।

VIII. पद्यं पठित्वा अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

स्वकर्म भोक्तुं जायन्ते प्रायेणैव हि जन्तवः।

क्षीणे कर्मणि चान्यत्र पुनर्गच्छन्ति देहिनः॥

१. श्लोकात् तुमुन्नन्त अव्ययपदं चित्वा लिखत।

२. पुत्रेण+एव- पुत्रेणैव- एतादृशं पदं चित्वा विश्लेषयत।

गच्छन् विपीलको याति योजनानां शतान्यपि।

अगच्छन् वैनतेयोऽपि पदमेकं न गच्छति॥

१. श्लोकात् एकं शत्रन्तं पदं चित्वा लिखत।

२. फलानि + अपि - फलान्यपि। इदृशं पदं चित्वा विश्लेषयत।

IX .श्लोकं पठित्वा अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

स्वकर्म भोक्तुं जायन्ते प्रायेणैव हि जन्तवः।

क्षीणे कर्मणि चान्यत्र पुनर्गच्छन्ति देहिनः।

क) श्लोकात् एकं क्रियापदं चित्वा लिखत।

ख) प्रायेणैव पदच्छेदं लिखत।

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत।

X.सम्भाषणांशान् पूरयत।

तेय्यं कलाकारस्य छात्रस्य च मिथः सम्भाषणं सम्भाव्य लिखत।

छात्रः - नमस्ते महाशय !

कलाकारः - -------------------। किमर्थमागतः ?

छात्रः - तेय्यम् कलारूपमधिकृत्य ज्ञातुमागतोऽस्मि।

कलाकारः - ------------------------ ? तेय्यम् इति पदस्य अर्थः कः ?

छात्रः - 'दैवम्' इति किल? तेय्यं नर्तकः केन नाम्ना व्यवह्रियते।

कलाकार: - ------------------- इति व्यवह्रियते।

छात्रः - कोलधारी वा ? अस्मिन् कलारूपे शिरोभूषणं केन नाम्ना ज्ञायते।

कलाकार: - ---------------------------- ।

छात्रः - धन्यवादः श्रीमन्

कलमकारः - अस्तु।

XI. सम्भाषणे रिक्तांशान् पूरयतु-

अरुणः - हे गुरोः सुप्रभातम्।

गुरुः - .... ।किमर्थम् आगच्छति ?

अरुणा - .... अधिकृत्य ज्ञातुमागच्छामि।

गुरुः - तैय्यमधिकृत्य? ....।

अरुणः - अनुष्ठानकला तन्नाम का?

गुरुः - सुकुमारकला अनुष्ठानपूर्वम् आचरति तदा अनुष्ठानकला भवति।

अरुणः - धन्यवादः गुरो।

गुरुः - अस्तु। ....

XII. प्रादेशिकभाषायां विवर्तयत।

केरलस्य प्रमुखा कवयित्री आसीत् बालामणियम्मा। तस्याः कवितासु मातृवात्सल्यं, प्रेम, धार्मिकचिन्तनानि च मुख्यतया दृश्यन्ते। अम्मा इति कविता संग्रहः तस्याः मुख्या रचना भवति। सा स्वकीयोत्कृष्ट रचनाभिः मलयालसाहित्ये अद्वितीयं स्थानम् अलङ्करोति।

XIII .विशेषण विशेष्याणि उपयुज्य वाक्यं विपुलीकुरुत।

उदा - विभेति क्रूरात् सुन्दरी गोपिका सर्पात्

१. बिभेति।

गोपिका बिभेति।

गोपिका सर्पात् बिभेति।

गोपिका क्रूरात् सर्पात् बिभेति।

सुन्दरी गोपिका क्रूरात् सर्पात् बिभेति।

गानं - गायति - मनोहरं - कृशाङ्गी - राधिका

२ . **उदा -** कुर्वन्ति व्यायामं छात्राः वर्धयितुं आरोग्यं प्रतिदिनं ।

कुर्वन्ति ।

छात्राः कुर्वन्ति

छात्राः व्यायामं कुर्वन्ति ।

छात्राः आरोग्यं वर्धयितुं व्यायामं कुर्वन्ति ।

छात्राः आरोग्यं वर्धयितुं प्रतिदिनं व्यायामं कुर्वन्ति ।

क) पचति - माता - समीकृताहारं - स्वास्थ्यं - परिपालयितुं - मध्याह्ने

XIV. सूचनाः विपुलीकृत्य तेय्यम् कलारूपविषये लघुटिप्पणीं लिखत-

श्रद्धेयाः अंशाः - अनुष्ठानकला- पूर्विकाणां चरितम् - तेय्यमिति संज्ञा - दैवं- भक्तानाम् अनुग्रहः – कोलधारी- वाद्यानि- नर्तनम् ।

मातृका

तेय्यम्

उत्तरकेरले प्रचुरप्रचारमाप्तम् अनुष्ठानकलारूपं भवति तेय्यम् । ईश्वरार्थकस्य 'दैवम्' इति पदस्य ग्राम्यपदप्रयोगः तेय्यम् इति पदम् । वीरपुरुषाणां, इतिहासकथापात्राणाम् पूर्विकाणां चरितं वा तेय्यं कलारूपे अवतारयति । भक्तानाम् अनुग्रहाय प्रत्यक्षदैवत्वेन तेय्यं कोलधारी क्षेत्राङ्कणं प्रविश्य तौर्यत्रिकेण सार्धं नृत्यति । हरिद्रादि अलङ्काराः वेषभूषाश्च तेय्यस्य शोभां वर्धयन्ति ।

XV. सूचनाः विपुलीकृत्य प्रहसनमिति रूपकप्रभेदमधिकृत्य सूचनानुसारं लघुटिप्पणि रचयत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - दृश्यकाव्यम् - रूपकाणि - प्रहसनम् - भावप्रयोगेषु वैकल्यम् - हास्यरसप्रधानम् - बोधायनः – भगवदज्जुकम् ।

XVI. सूचनाः विपुलीकृत्य शाण्डिल्यस्य स्वभावनिरूपणं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - बोधायनः – भगवदज्जुकम् – हास्यकथापात्रम् – भोजनप्रियः - पठनविमुखः – अशुद्धवाक्यप्रयोगः ।

ശിക്ഷ് ചാലക്കോട്

XV. प्रादेशिकभाषायां विवर्तनं कुरुत ।

केरलेषु एरणाकुलम्, कोट्टयं, इटुक्कि जिल्लासु प्रचाल्यमानं अनुष्ठानकलारूपं भवति मुटियेट्ट् । भद्रकाल्याः कृतः दारिकवधः अस्य कलारूपस्य इतिवृत्तम् । चालकुटिप्पुषा, पेरियार, मूवाट्टुपुषेत्यादीनां नदीनां तटेषु विद्यमानेषु देवीमन्दिरेषु इतरेषु देवस्थानेषु च कलारूपमिदं प्रचलति। चेण्डा, कुरुङ्कुषल् , इलत्तालम्, कोम्प् इतादीनां वाद्यानां घोषेण अर्धरात्रावारभ्य प्रभातपर्यन्तं मुटियेट्ट् अवतारयति ।

വിജയശ്രീ പാലക്കാട്

४ .एककम् - मार्दवम्

पाठाः

८. कुरु सिंहावलोकनम्
९. दृष्टव्यं शास्त्रचक्षुषा
१०. शिक्षानुशासनम्

I. उचितं पदं योजयित्वा लिखत।

क) ससम्भ्रमम्	-	विविधस्य भावः
ख) जीवापहरणम्	-	सम्भ्रमेण सह वर्तते।
ग) वैविध्यम्	-	जीवस्य अपहरणम्।
घ) वैनतेयः	-	क्षेत्रस्य अङ्कणम्।
ङ) अविवेकः	-	शिरसः भूषणम्।
च) दरीदृश्यते	-	लौकिकम्।
छ) परम्परागतम्	-	आचारं ग्राहयति।
ज) निर्विशेषः	-	विनतायाः अपत्यं पुमान्।
झ) आचार्यः	-	न विवेकः।
ञ) लोके भवम्	-	पुनः पुनः दृश्यते।
ट) शिरोभूषणम्	-	निर्गतः विशेषः।
ठ) क्षेत्राङ्कणम्	-	परम्परया आगतम्।

II."सज्जनाः विचिन्त्य एव गुणदोष विवेचनं कुर्वन्ति " इत्याशययुक्तं श्लोकं चित्वा लिखत।

क) पुराणमित्येव न साधु सर्वं
न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम्।
सन्तः परीक्ष्यान्यतरद्भजन्ते
मूढः परप्रत्ययनेयबद्धिः॥

ख) सहसा विदधीत न क्रिया-
मविवेकः परमापदां पदम्।
वृणुते हि विमृश्यकारिणां
गुणलुब्धाः स्वयमेव सम्पदः॥

III.सम्भाषणांशान् पूरयत ।

क) मार्गमध्ये मिलितयोः मित्रयो: मिथः सम्भाषणं सम्भाव्य लिखत ।

कृष्णः - भो सुनिल ! भवान् कुतः आगच्छति ?

सुनिलः - अहं ------------------- आगच्छामि ।

कृष्णः - नगरात् वा ? तत्र कः विशेषः ?

सुनिलः - अहं प्रहसनं दृष्ट्वा आगच्छामि ।

कृष्णः - प्रहसनं वा ? ------------------- ?

सुनिलः - दशरूपकेषु अन्यतमं भवति प्रहसनम् ।

कृष्णः - भवान् --------------------- प्रहसनं दृष्टवान् ?

सुनिलः - ------------------------ दृष्टवान् ।

ख) अध्यापक छात्रयोः मिथः सम्भाषणं सम्भाव्य लिखत ।

छात्रः - नमस्ते गुरो !

अध्यापकः - नमस्ते किमर्थं आगतवान् ?

छात्रः - अस्माकं ग्रन्थालये ------------------ अस्ति वा ?

अध्यापकः - आम् । ----------- इति डच् सैनिकेन रचितः किल ?

छात्रः - आम् । अस्य ग्रन्थस्य रचनायै केरलीयः --------साहाय्यं कृतवान् ।

अध्यापकः - उत्तमम् । स एव कोल्लाट् वैद्यन् इति प्रसिद्धः ।

छात्रः - -------------------- अधिकृत्य तत्र प्रतिपादितम् इति ।

केरलारामः इति पाठभागे प्रतिपादितः ।

अध्यापकः - एतत् पुस्तकं किल? स्वीकरोतु ।

छात्राः - धन्यवाद: श्रीमन् !

IV. अधोरेखाङ्कितपदमुत्तरत्वेन लब्धुम् योग्यं प्रश्नं रचयत ।

(कुत्र, कः, केन, का, कस्य, कस्मात्, कथम्, काः, किम्, कस्याः)

१. वेदानाम् अन्तः **वेदाङ्गः** इति कथ्यते ।

२. लौकिकन्यायेन गुणपाठग्रहणं साध्यं भवति ।

३. सज्जनाः विचिन्त्या एव कार्याणि कुर्वन्ति ।

४. ध्येयवाक्यानि संस्थायाः लक्ष्यं सूचति ।

५. धनिकत्वं दरिद्रत्वं च मनसः अभिलाषानुसारं भवति ।

६. परस्य वचनैः पूर्णविश्वासो न भवति ।

७. अचलन् वैनतेयः पदम् एकं न गच्छति ।

८. पुस्तकपठनात् प्रौढं ज्ञानम् आर्जयति ।

९ . शिक्षावल्ली तैत्तरीयोपनिषदस्य भागं भवति ।

१०. उपनिषदाः **वेदे** अन्तर्भवन्ति ।

V .श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

१) पुराणमित्येव न साधु सर्वं
न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम् ।
सन्तः परीक्ष्यान्यतरद्भजन्ते
मूढः परप्रत्ययनेयबुद्धिः ॥

क) एकं क्रियापदं चित्वा लिखत ।

ख) कः परीक्ष्यान्यतरं कार्याणि करोति ।

ग) का + अपि - कापि - ईदृशं पदं श्लोकात् चित्वा विश्लेषयत ।

घ) श्लोकस्य गद्यक्रमं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - सर्वं .... इति एव साधुः न । नवं .... इति न च अवद्यम् । .... परीक्ष्यानन्तरम् एव भवन्ते ।

मूढाः .... बुद्धिः ।

२) यदस्ति नास्तीति य एष संशयः

परस्य वाक्यैर्न ममात्र निश्चयः ।

अवेत्य तत्त्वं तपसा शमेन च

स्वयं ग्रहिष्यामि यदत्र निश्चितम् ॥

क) श्लोकात् ल्यबन्तम् अव्ययपदं चित्वा लिखत ।

ख) तत् + अत्र = तदत्र - ईदृशं पदं श्लोकात् चित्वा विश्लेषयत ।

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत ।

घ) श्लोकस्य गद्यक्रमं लिखत ।

VI. जीवनचरितं पठित्वा सूचनांशान् पूरयतु ।

प्रशस्तः तेय्यकलाकारः श्री ई पी नारायणन् पेरुवण्णान् १९५६ ओक्टोबर् १३ कण्णूर् जिल्लायाः तलिप्परम्प् प्रदेशे भूजातः। अस्य पिता पनक्काट्ट् ओतेन पेरुवण्णान् , माता माम्पयिल् पाञ्जू च आस्ताम् । बाल्ये परम्परानुसारेण आटिवेटन् रूपं धृत्वा ग्रामे अटन् सः तेय्यं कलारङ्गं प्रविष्टवान् । वीरन् तेय्यस्य अवतारणेन तेय्याट्टं रङ्गे श्रद्धेयः अभवत् । समीपकाले सः पद्मश्री पुरस्कारेण समादृतः अभवत् ।

नाम - ....

जननम् - ....

जन्मस्थलम् - ....

पितरौ - ....

प्रसिद्धिः - ....

श्रद्धेयकथापात्रम् - ....

पुरस्कारः - ....

VII .विशेषण विशेष्याणि उपयुज्य वाक्यं विपुलीकुरुत ।

उदा - पुस्तकं ददाति बालकाय आचार्यः मनोहरं

ददाति ।

पुस्तकं ददाति ।

बालकाय पुस्तकं ददाति ।

बालकाय मनोहरं पुस्तकं ददाति ।

आचार्यः बालकाय मनोहरं पुस्तकं ददाति ।

क)

पुत्राय - धारयति - पुत्राय - माता - उचितं - वस्त्रं

VIII. सूचनानुसारं लघुटिप्पणि लिखत ।

क) लौकिकन्यायम् अधिकृत्य लघु टिप्पणीं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - लोकोक्तिः - संक्षिप्तकथनम् - सहस्राधिकाः न्यायाः - गुडगुलिका न्यायः – नीरक्षीर न्यायः।

ख) वैदिक साहित्यमधिकृत्य लघुटिप्पणीं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - वेदवेदाङ्गानि - उपनिषदः - संस्कृतेः सूचकानि - ध्येयवाक्यानि ।

IX. उदाहरणानुसारं वाक्यं शुद्धीकुरुत ।

उदा - बालकः कथां रोचते । - **बालकाय** कथां रोचते ।

सीता लड्डुकं रोचते । - **सीतायै** लड्डुकं रोचते ।

अध्यापकः पुस्तकं रोचते - ....

मार्जारस्य मत्स्यं रोचते - ....

गायिका गीतं रोचते । - ....

जायायाः चापल्यं रोचते । - ....

नर्तकः नर्त्तनं रोचते । - ....

X. प्रादेशिकभाषायां परिवर्त्य लिखत।

क) कानायिकुञ्जिरामन् महोदयः केरलस्य आधुनिक कलाकारेषु अन्यतमः अस्ति । अयं विख्यातः शिल्पी अस्ति। अस्य कलासृष्टिषु केरलीयपारम्पर्यं दृश्यन्ते। मलम्पुषा उद्याने यक्षी नामकं शिल्पं तेन निर्मितेषु शिल्पेषु प्रसिद्धं भवति।

ख) भारतीय कलासाहित्ये अतुल्य स्थानमारोहति नाट्यशास्त्रम्। अस्य कर्ता भरतमुनिः भवति। अयं ग्रन्थः पञ्चमो वेदः इति व्यवह्रियते। अस्मिन् ग्रन्थे षट्त्रिंशत् अध्यायाः सन्ति।

ग) महाकविः कालिदासः कविकुलगुरुरिति विख्यातः भवति । अनेन त्रीणि नाटकानि द्वे महाकाव्ये द्वे खण्डकाव्ये विरचितानि । अस्य महाकाव्ययोरन्यतरं भवति कुमारसम्भवम् । काव्ये अस्मिन् पार्वतीपरमेश्वरयोः विवाहपर्यन्ता कथा एव कालिदासेनोपवर्णिता इति श्रूयते। कुमारसम्भवे षष्ठसर्गे गौरीं परिणेतुमिच्छोः शम्भोः दौत्येन सप्तर्षयः हिमवन्तं प्रापुः। तेषु अङ्गिरः गिरीशस्य कृते गिरिजां गिरीशं ययाचे । तस्मिन् समये पार्वती पितुः पार्श्वे लज्जावनमग्रमुखी सती कमलदलगणनाव्याजेन स्थिता।

घ) 'चलभाषियन्द्रम् वर्तमानयुगस्य जीवनं एव वर्तते। अस्य मुख्यं प्रयोजनं दूरस्थेन जनेन सह वार्तालापः इति, परम् अद्य अस्माकं जीवनशैली एव अनेन पूर्णतया प्रभाविता वर्तते। अधुना अनेन केवलं वार्ता एव न भवति। अपितु वार्तया सहैव वयं प्रियजनं द्रष्टुम् अपि सक्षमाः। अपि च ईमेल-फेस्बुक-वाट्साप्-माध्यमैः वार्ता सुकरा भवति । अस्य माध्यमेन गमनागमनार्थं शीघ्रमेव जनाः सरलतया वाहनं प्रप्नुवन्ति

ङ) भारतोद्यानस्य शोभावर्धनार्थ यथाकालं विविधाः ऋतवः अत्र समायान्ति। अस्माकं भारते षट् ऋतवः भवन्ति । यथा क्रमेण वसन्तः, ग्रीष्मः, वर्षः, शरद्, हेमन्तः शिशिरश्च । वस्तुतः सर्वेषां ऋतूनां महत्वं विद्यते। परं वर्षर्तौ महत्वं विशेषरूपेण सर्वेषां जीवीनां हितकरं भवति, ग्रीष्मकालानन्तर वर्षा ऋतुः आगच्छति । अस्मिन् ऋतौ ग्रीष्मस्य तापेन तप्ता सर्वे जीवाः वनस्पतयश्च शान्तिम् अनुभवन्ति। आकाशाः मेघैः आच्छन्नः भवति। कृष्णवर्णाः जलधराः सूर्यं आच्छादयन्ति। अतः भूमौ सर्वत्र सूर्यस्य तापः न प्रसरति। सलिलातिभारं वहन्तः मेघाः

वर्षन्ति च। मेघानां गर्जनम् श्रुत्वा मयूराः नृत्यन्ति कोकिलाः वनेषु कूजन्ति। मृगाः आनन्देन इतस्ततः भ्रमन्ति। गजेन्द्राः मत्ताः भवन्ति।

XI. प्रस्तावनां पठित्वा अत्र कः न्यायः इति चित्वा लिखत।

१) विविधरसयुक्ताभिः कथाभिः सह गुणपाठान् उपदिशति।

क) सोपानारोहणन्यायः। **ख)** गुडगुलिकन्यायः **ग)** सिंहावलोकन्यायः **घ)** नीरक्षीरन्यायः।

२) अनेकान् ग्रन्थान् पठित्वा क्रमेण एकैकां कक्षाम् उत्तीर्य उन्नतविजयं प्राप्तवान्।

क) सोपानारोहणन्यायः। **ख)** गुडगुलिकन्यायः **ग)** सिंहावलोकन्यायः **घ)** नीरक्षीरन्यायः।

३) आत्मनः चरितं सर्वमपि पुनरवलोकयत्।

क) सोपानारोहणन्यायः। **ख)** गुडगुलिकन्यायः **ग)** सिंहावलोकन्यायः **घ)** नीरक्षीरन्यायः।

४). यदवश्यं युक्तियुक्तं च तदेव स्वीकरणीयम्।

क) सोपानारोहणन्यायः। **ख)** गुडगुलिकन्यायः **ग)** सिंहावलोकन्यायः **घ)** नीरक्षीरन्यायः।

XIII. विचिन्त्य एव गुणदोषविवेचनं करणीयम्। इति आशययुक्तं सुभाषितं चित्वा लिखत।

क) पुराणमित्येव न साधु सर्वं
न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम्।
सन्तः परीक्ष्यान्यतरद्भजन्ते
मूढः परप्रत्ययनेयबुद्धिः॥

ख) यदस्ति नास्तीति यः एष संशयः
परस्य वाक्यैर्न ममात्र निश्चयः।
अवेत्य तत्वं तपसा शमेन च
स्वयं ग्रहिष्यामि यदत्र निश्चितम्॥

XIV. श्लोकं पठित्वा अधोदत्तानां प्रशनानाम् उत्तराणि लिखत।

सहसा विदधीत न क्रियाम्
अविवेकः परमापदां पदम्।
वृणुते हि विमृश्यकारिणं
गुणलुब्धाः स्वयमेव सम्पदः॥

क) श्लोके 'चिन्तां विना' इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम्?

ख) अत्र क्रियापदं किम्?

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत।

घ) श्लोकस्य गद्यक्रमं लिखत।

श्रद्धेयाः अंशाः - सहसा....... न....... अविवेकः परमापदं पदम् (भवति)।
गुणलुब्धाः ....विमृश्यकारिणं ....वृणुते हि।

२. वयमिह परितुष्टाः वल्कलैस्त्वं दुकूलैः

सम इह परितोषो निर्विशेषो विशेषः।

स तु भवति दरिद्रो यस्य तृष्णा विशाला

मनसि च परितुष्टे कोऽर्थवान् को दरिद्रः ॥

क) श्लोकात् 'अभिलाषः' इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत।

ख) वल्कलैस्त्वं - पदच्छेदं लिखत।

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत।

३. पुराणमित्येव न साधु सर्वं

न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम्।

सन्तः परीक्ष्यान्यतरद्भजन्ते

मूढः परप्रत्ययनेयबुद्धिः ॥

क) श्लोकात् 'पुरातनम्' इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत।

ख) 'इत्यवद्यम्' - पदच्छेदः कः?

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत।

४. यदस्ति नास्तीति य एष संशयः

परस्य वाक्यैर्न ममात्र निश्चयः।

अवेत्य तत्वं तपसा शमेन च

स्वयं ग्रहिष्यामि यदत्र निश्चितम् ॥

क) श्लोकात् 'प्रयत्नेन' इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत।

ख) श्लोकात् एकं ल्यबन्तपदं चित्वा लिखत।

ग) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत।

XV. अधोदत्तेषु गणेषु भिन्नं गणं चित्वा लिखत ।

क) पुराणम् – पुरातनम् **ख)** नवम् - नूतनम्

ग) इह – तृष्णा **घ)** समः - तुल्यः

XVI. अधोदत्ते पदे उपयुज्य नूतनं वाक्यं लिखत ।

क) तृष्णा - .... ।

ख) सहसा - .... ।

ग) करोतु - .... ।

XVII. उचिता प्रस्तावना कस्मिन् गणे विद्यते? चित्वा लिखत ।

क) १. "सत्यमेव जयते", "अहं ब्रह्मास्मि" एतानि सूक्तानि भवन्ति ।

२. सूक्तानि अस्मत्संस्कृतेः दिशासूचकानि भवन्ति ।

३. इमानि सूक्तानि न्यायशास्त्रे वर्तन्ते ।

क) १,२ ,३ साधु

ख) १,२ साधु ३ असाधु

ग) १,२ ,३ असाधु

घ) १ असाधु २,३ साधु

ख) **१** प्रसिद्धाः दश उपनिषदः सन्ति ।

२ ऋषिवर्याणाम् दर्शनानि उपनिषत्सु प्रतिपादितानि ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

ग) **१** "भिया देयम्" ।

२ "अश्रद्धया देयम्" ।

क) १ साधु, २ असाधु

ख) १ असाधु, २ साधु

ग) १ , २ साधु

घ) १,२ असाधु ।

XVIII. अधोदत्तां पट्टिकां पठित्वा उचितं गणं चित्वा लिखत ।

क) **१)** आचार्यः - **अ)** लोके भवम्

२) वैदिकम् - **आ)** आचारं ग्राहयति इति

३) मातापितरौ - **इ)** वेदे भवम्

४) लौकिकम् - **ई)** माता च पिता च

क) १- आ, २- इ, ३- ई ४ - अ

ख) १- इ, २- आ, ३- अ ४ - ई

ग) १- ई, २- इ, ३- आ ४ - अ

घ) १- ई, २- आ, ३- इ ४ - अ

ख) **१)** सत्यमेव जयते - **अ)** एल् ऐ सी

२) ज्ञानादेव तु कैवल्यम् - **आ)** नाविकसेना

३) शं नो वरुणः - **इ)** भारतसर्वकारः

४) योगक्षेमं वहाम्यहम् - **ई)** शङ्कराचार्यसंस्कृतसर्वकलाशाला

क) १- आ, २- इ, ३- अ ४ - ई

ख) १- इ, २- ई, ३- आ ४ – अ

ग) १- ई, २- इ, ३- आ ४ -अ

घ) १- ई, २- आ, ३- इ ४ - अ

ग) १) वेदः - अ) तैत्तिरीयम्

२) वेदाङ्गम् - आ) अथर्वः

३) उपनिषत् - इ) शिक्षा

क) १- आ, २- इ, ३- अ

ख) १- इ, २- अ, ३- आ

ग) १- अ, २- इ, ३- आ

घ) १- अ, २- आ, ३- इ

XIX. वाक्यं पठतु । उदाहरणानुसारं उचित पदं चित्वा पदच्छेदं लिखत ।

सत्यान्न प्रमदितव्यम् । धन्यास्ते सन्तु पन्थानः ।

उदा - धर्मात् + न – धर्मान्न ।

क) .... +.................. - ....

उदा - शुभाः + ते - शुभास्ते

ख) .... +.................. - ....

XX. सम्भाषणे रिक्तस्थानानि पूरयत ।

शिष्यः - आचार्यः!

आचार्यः - ....। दीर्घायुर्भव ।

शिष्यः - .... दातुम् इच्छामि ।

आचार्यः - दक्षिणां वा ? भवादृशानां स्नेहः एव दक्षिणा ।

शिष्यः - मया किं ....?

आचार्यः - करणीयम् वदामि । .... वद । धर्म चर ।

शिष्यः - अस्तु धन्यवादः।

XXI. क्रियापदं परिवर्त्य लिखत ।

अ) भवान् धर्म चरतु ।

आ) भवान् सम्यक् पठतु ।

इ) भवान् उपविशतु ।

ई) "भवान्" इति पदस्य स्थाने "त्वं" योजयित्वा क्रियापरिवर्तनं कुर्वन्तु ।

XXII. प्रदत्तेषु कर्मणि प्रयोगः कः?

क) मया किं करणीयम्

ख) अहं किं करवाणि

ग) अहं किं करोमि

घ) अहं किं करिष्यामि

१) क, ख, ग कर्मणि / घ कर्तरि

२) क, घ कर्मणि/ ख, ग कर्तरि

३) क कर्मणि/ ख, ग, घ कर्तरि

४) घ कर्मणि/ कः, ख, ग कर्तरि

XXIII. वेदानां वेदाङ्गानां उपनिषदां नाम पट्टिकां कुरुत -

(ऋक्, केन , निरुक्तम्, ईशम्, प्रश्न , यजु, माण्डूक्यं, व्याकरणम्, माण्डूक्यम्, साम, शिक्षा, अथर्व, छन्दः, ईशः, ज्योतिषम्, कठ, कल्पम् , तैत्तरीयकम्, बृहदारण्यकं, मुण्डकम्)

वेदाः	वेदाङ्गानि	उपनिषदः

XXIV. सूचनानुसारं लघूपन्यासं लिखत ।

श्रद्धेयाः अंशाः - वैदिकसाहित्यम् - वेदाः -वेदाङ्गानि – उपनिषदः- ध्येयवाक्यानि – मातृका-

वैदिकसैहित्य गरिमा

संस्कृतसाहित्यं वैदिकम् लौकिकम् चेति द्विविधं भवति । लौकिकसाहित्ये महाकाव्यानि कथासाहित्यं नाटकानि आदीनि प्रसिद्धानि भवन्ति । वैदिकसाहित्ये वेदाः वेदाङ्गानि उपनिषदः च प्रसिद्धानि । अपौरुषेयाः वेदाः । प्रपञ्चसाहित्यं वेदेषु दृश्यन्ते । चत्वारः वेदाः सन्ति । ऋक् यजुः साम-अथर्व रूपेण ते प्रसिद्धाः। प्रत्येकस्य वेदस्य चत्वारो भागाः सन्ति । संहिता, ब्राह्मणम्, आरण्यकम्, उपनिषत् एते वेदभागाः। प्रपञ्चशक्तीनां स्तुतिपराः मन्त्राः वेदेषु यथेष्टं दृश्यन्ते ।

वेदाङ्गानि शिक्षा, कल्पः, निरुक्तं व्याकरणम्, ज्योतिषम्, छन्दः एवं षडङ्गानि वेदस्य । एकैकस्य वेदाङ्गस्य प्राधान्यं तावत्

शिक्षाशास्त्रम् वेदपुरुषस्य घ्राणं भवति। कल्पः हस्तौ भवतः । निरुक्तं श्रोत्रम्। व्याकरणम् मुखम् । ज्योतिषम् चक्षुः । छन्दः पादौ। तत्तद् भागेषु प्रतिपाद्यमानविषयाः वेदस्य अवयवरूपेण प्राधान्यभूताः। "साङ्ग वेदमधीत्यैव ब्रह्मलोके महीयते" इत्यतः वेदाङ्गानां पठनेनैव वेदपठनं सम्पूर्णमिति वक्तुं शक्यते ।

उपनिषत् - वेदानाम् अन्तिमः भागः ज्ञानभागः एवं उपनिषत्। शताधिकाः उपनिषदः सन्ति। किन्तु लब्धप्रायाः प्रधानाः दश उपनिषदः विद्यन्ते।
तेषां नामानि च - ईशावास्यम् , केनम् , कठः , प्रश्नः , मुण्डकः , माण्डूक्यः , तैत्तिरीयः , ऐतरेयः , छान्दोग्यः , बृहदारण्यकः। इति ते दश ।

वेदेभ्यः वेदाङ्गेभ्यः उपनिषद्भ्यः च कानिचन वाक्यानि संस्कृतेः सूचकानि ध्येयवाक्यानि इति रूपेण विभिन्नसंस्थाभिः उपयुज्यन्ते ।
ध्येयवाक्यानि अनुबन्धसंस्थाश्च

योगक्षेमं वहाम्यहम्	-	एल्. ऐ. सि ।
सत्यमेव जयते	-	भारतसर्वकारः।
अहर्निशं सेवामहे	-	भारतीयदूरसञ्चारनिगमः।
बहुजनहिताय बहुजनसुखाय	-	आकाशवाणी ।
शं नो वरुणः	-	भारतीयनाविकसेना ।
नभःस्पृशं दीप्तम्	-	भारतीयव्योमसेना ।

एवं भारतीयता वेदवेदाङ्गोपनिषत्सु सुबद्धं सा च ध्येयवाक्यैः लोकव्यवहारे प्रतिफलन्ति च ।

सहायिका (D PLUS MODULE)

संस्कृतम्

1. **वाक्यं पठित्वा मातृकानुसारं शतृ - शानजन्त रुपाणि विविच्य लिखत।**

उदा - मुख्यसचिवः शुभम् **आशंसमानः** प्रभाषणं **कुर्वन्** अस्ति।

शतृ - कुर्वन्

शानच् - आशंसमानः

शतृ -	**न्**
शानच् -	**नः/ णः**

1) रामः कृष्णम् **आहूयमानः** गृहं **गच्छन्** अस्ति।

2) शिष्यं **पाठयन्** अद्यापकः **मोदमानः** अवर्तत।

3) माता गीतं **शृण्वन् पचमानः** अस्ति।

4) जेसफः प्रातिवेशिकस्य दुःखं **पश्यन् तपमानः** अवर्तत।

5) बालकः गानं **गायन् नर्तमानः** अवर्तत।

6) अध्यापकः वाक्यं **लिखन् निरीक्ष्यमाणः** निर्दिशति।

7) रहीम् आरामं **गच्छन् गायमानः** अवर्तत।

8) याचकः धनम् **इच्छन् याचमानः** अस्ति।

9) बालिका पुस्तकं **पठन् गम्यमानः** अवर्तत।

10) सीता हनुमन्तं **पश्यन् आश्चर्यमाणः** अवर्तत।

11) कर्षकः कर्षणं **कुर्वन्** वपनं **क्रियमाणः** अवर्तत।

2. पट्टिकां पूरयत ।

लट्	लङ्	लोट्
गच्छति	अगच्छत्	गच्छतु
....	अगायत्	....
....	....	लिखतु
वदति	....	....
....	अहसत्	....
....	....	नमतु
....	अक्रीडत्	....
चरति	....	....
....	....	पठतु
....	अपचत्	....

लट्	**-**	**.......ति**
लङ्	**-**	**अ.......त्**
लोट्	**-**	**.......तु ।**

3. लट्लकारस्य स्थाने लङ् लकारं उपयुज्य वाक्यं परिवर्तयत ।

उदा - बालकः आपणं गच्छति । बालकः आपणम् अगच्छत् ।

1) गीता गानं गायति ।

2) माता लेखनं लिखति ।

3) शिशुः मातरं वदति ।

4) रमेशः सुहृदं दृष्ट्वा हसति ।

5) शिष्यः अध्यापकं नमति ।

6) रामु मित्रेण सह क्रीडति ।

7) कुक्कुटः- केदारे चलति ।

8) छात्रः उच्चैः पठति ।

9) माता ओदनं पचति ।

4. वाक्यं विपुलीकुरुत

१.पठति - बालः - हास्यकथां - सञ्चयस्य।

पठति
बालः पठति
बालः हास्यकथां पठति
बालः सञ्जयस्य हास्यकथां पठति

२.अहसत् - चलचित्रं - पश्यन् - छात्रः।
३. क्रीडन्ति - क्रीडकाः - क्रीडाङ्कणे - क्रिक्कट्।
४. बालः - प्रश्नपत्रं - रोदिति - दृष्ट्वा।
५. पाठयति - अध्यापकः - संस्कृतपाठं - गानरूपेण।
६. सानन्दं - ददाति- माता - पायसं -पुत्राय।
७. सामोदं - पारितोषिकं – सः- ददाति - मित्राय।

5. सूचनानुसारं जीवचरितं लिखत।

नाम - वटक्के कूट्टाल नारायणन्कुट्टि नायर्
जन्म - 1929 एप्रिल्7 तृश्शूर्
तूलिकानाम - वि. के. एन्
प्रशस्तिः - साहित्यकारः
कृतयः - आरोहणम्, पय्यन् कथकल् इत्यादीनि
पुरस्कारः – केन्द्रसाहित्यअक्कादमीपुरस्कारः, केरलासाहित्यअक्कादमीपुरस्कारः
मृत्युः- 2004 जनुवरि 25

मातृका-

वटक्के कूट्टाल नारायणन्कुट्टि नायर्

वटक्के कूट्टाल नारायणन्कुट्टि नायर् महाशयः 1929 तमे वर्षे ऐप्रिल् मासस्य 7 दिने तृश्शूर् जिल्लायां जनिम् अलभत। **अस्य** तूलिकानामं वि. के. एन् **भवति**। **तस्य** प्रशस्तिः साहित्यकारः **भवति**। **अस्य** कृतयः आरोहणम्, पय्यन् कथकल् इत्यादीनि **भवन्ति**। **तस्य** पुरस्कारः केन्द्रसाहित्यअक्कादमी केरलासाहित्यअक्कादमीपुरस्कारः च **भवति**। **अस्य** मृत्युः 2004 तमे वर्षे जनुवरि मासस्य 25 तमे दिने **अभवत्**।

१. सूचनानुसारं जीवचरितं लिखत।

नाम	-	जन्म एन्. वि. कृष्णवार्यर्
जन्म	-	1916 मेय् 13 तृश्शूर्
पितरौ	-	अच्युतवार्यर्, माधविवारस्यार्
कर्ममण्डलम्	-	अध्यापकः, पत्रप्रवर्त्तकः
कृतयः	-	असति, अमेरिक्कयिलूटे, वेल्लुविलिकलं प्रतिकरणङलुम् इत्यादयः।
पुरस्कारः	-	केरलासाहित्यअक्कादमीपुरस्कारः
मृत्युः	-	1989 ओक्टोबर् 12

२.	नाम	-	डा भीमरावु अम्बेद्कर्
	जननम्	-	1891 एप्रिल् 14 महावु
	पितरौ	-	रांजि मालोजि सक्पाल् , भीभाई सक्पाल्
	कर्ममण्डलं	-	न्यायशास्त्रज्ञः, आर्थिकशास्त्रज्ञः, सामूहिकपरिष्कर्ता
	प्रसिद्धिः	-	भरणघटना शिल्पिः
	मरणं	-	1956 डिसंबर् 6

३.	नाम	-	स्वाति तिरुनाल्
	जननम्	-	1813 एप्रिल् 13
	पितरौ	-	राजराजवर्मा, राणी लक्ष्मीबाई
	कर्ममण्डलं	-	प्रजापालनं, सङ्गीतम्
	प्रसिद्धिः	-	गर्भश्रीमान्, सङ्गीतसाम्राट्
	मृतिः	-	1847 डिसंबर्

6. जीवचरितं पठित्वा जीवनचरितरूपरेखां पूरयत।

प्रशस्तः तेय्यं कलाकारः श्री ई पी नारायण पेरुवण्णान् 1956 ऑक्टोबर् १३ कण्णूर् जिल्लायाः तलिपरम्प् प्रदेशे भूजातः। अस्य पिता ऑतेन पेरुवण्णान् , माता माम्पयिल् पाञ्चू च आस्ताम्। बाल्ये परम्परानुसारेण आटिवेटन् रूपं धृत्वा ग्रामे अटन् सः तेय्यं कलारङगं प्रविष्टवान्। वीरन् तेय्यस्य अवतॊरेण तेय्याट्टं रङगे श्रद्धेयः अभवत्। समीपकाले सः पद्मश्री पुरस्कारेण समादृतः अभवत्।

नाम - श्री ई पी नारायण पेरुवण्णान्
जननम् - 1956 ओक्टोबर् १३
जन्मस्थलम् - कण्णूर् तलिपरम्प्
पितरौ - ओतेन पेरुवण्णान् ,माम्पयिल् पाञ्चू
प्रसिद्धिः - पद्मश्री
श्रद्धेयकथापात्रं - वीरन् तेय्यम् ।

प्रमुखःस्वातन्त्र्यसग्रामनायकः, वक्कम् अब्दुल् खादर 1917 तमे वर्षे मेय् मासस्य पञ्चदशदिनाङ्के तिरुवनन्तपुरं जिल्लायां वक्कं चिरयिन्कीष् देशे जनिमलभत। तस्य पितरौ वावक्कुञ्ञ् उम्मुसल्मा च आस्ताम्। स्वातन्त्र्यसग्रामनायकः सः कलानिपुणः कायिकप्रतिभा इति च प्रसिद्धः भवति। देशस्य स्वातन्त्र्याय स्वस्य जीवनमपि त्यक्तवानयं महाभागः। 1943तमे वर्षे सेप्तंबर मासस्य दशमे दिनाङ्के आसीत् तस्य जीवत्यागः। अयं महानुभावः जनमनसि चिरप्रतिष्ठाम् अवाप ।

नामः - ....

जननम् - ....

पितरौ - ....

प्रसिद्धिः - ....

मृत्युः - ....

भारतरत्नं डा. एम् .एस्. स्वामिनाथन् 'भारतहरितक्रान्तेः पिता' इति प्रसिद्धः भवति । सः 1925 तमे वर्षे आगस्ट् मासस्य सप्तमे दिनाङ्के जनिमलभत । तमिल्नाट् राज्यस्य कुम्भकोणमस्ति तस्य जन्मदेशः । डा. के. सदाशिवः तङ्कं च तस्य पितरौ स्तः। कार्षिकमण्डलेषु तेन कृतानि परिष्काराणि अतीव श्रद्धेयानि भवन्ति । अतः सः हरितक्रान्तेः पिता इति पश्चात्प्रसिद्धो जातः। माग्सासे पुरस्कारः,पद्मश्रीः, पद्मभूषण् इत्यादिभिः पुरस्कारैः पूर्वमादृतोऽयं महानुभावः। 2024 तमे वर्षे मरणानन्तरं भारतरत्नपुरस्कारेणापि समादृतोऽभूत् । 2023 सेप्तम्बर् 28 अस्ति तस्य मृत्युदिनम् ।

नामः - ....

जननम्　　-　　.....................................

पितरौ　　-　　.....................................

प्रसिद्धिः　　-　　.....................................

पुरस्कारः　　-　　.....................................

मृत्युः　　-　　.....................................

३. कैरलीचलच्चित्रमण्डले अद्वितीयः कलाकारः आसीत् श्रीनिवासः । अयं 1956 एप्रिल् 6 तमे दिनाङ्के तलश्शेरि ग्रामे उण्णि- लक्ष्मी दम्पत्योः पुत्रत्वेन जनिमलभत । सः न केवलम् अभिनेता अपि तु पटकथाकारः, चलच्चित्रनिर्माता च आसीत् । तस्य हास्यशैली सदा सामूहिक विमर्शनेन युक्ता भवति । वटक्कु नोक्कियन्त्रम्, चिन्ताविष्टयाय श्यामला इत्यादि चलच्चित्रम् अनेन निदेशनं कृतवान् । द्विशताधिकचलच्चित्रेषु अभिनयं कृतवान् कलाकारोऽयं देशीयचलच्चित्रपुरस्कारं, केरलचलच्चित्रपुरस्कारं च प्राप्नोत् । अयं महानुभावः 2025 डिसम्बर् 20 तमे दिनाङ्के पञ्चत्वं गतः।

नामः　　-　　.....................................

जननम्　　-　　.....................................

पितरौ　　-　　.....................................

प्रसिद्धिः　　-　　.....................................

पुरस्कारः　　-　　.....................................

मृत्युः　　-　　.....................................

6.गद्यक्रमम् पूरयत ।

गच्छन् पिपीलको याति
योजनानां शतान्यपि ।
अगच्छन् वैनतेयोऽपि
पदमेकं न गच्छति ॥

श्रद्धेयाः अंशाः - गच्छन् ------------यति योजनानां -----------।-------------वैनतेयोऽपि पदमेकं न ------------ ॥

वयमिह परितुष्टाः वल्कलैस्त्वं दुकूलैः
सम इह परितोषो निर्विशेषो विशेषः ।
स तु भवति दरिद्रो यस्य तृष्णा विशाला
मनसि च परितुष्टे कोऽर्थवान् को दरिद्रः ।

श्रद्धेयाः अंशाः - इह वयं .... वल्कलैस्त्वं ....सम इह परितोषो निर्विशेषो

विशेषः। स तु भवति ....तृष्णा विशाला मनसि च....................

कोऽर्थवान् को दरिद्रः ।

पुराणमित्येव न साधु सर्वं
न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम्
सन्तः परीक्ष्यान्यतरद्भजन्ते
मूढःपरप्रत्ययनेयबुद्धिः॥

श्रद्धेयाः अंशाः - --------- न साधु सर्वं न चापि काव्यं ---------- सन्तः परीक्ष्यान्यतरन् ------

मूढःपरप्रत्ययनेय ----।

तं प्राप्य सर्वावयवानवद्यं
व्यावर्ततान्योपगमात्कुमारी ।
न हि प्रफुल्लं सहकारमेत्य
वृक्षान्तरं काङ्क्षति षट्पदाली ॥

श्रद्धेयाः अंशाः - तं प्राप्य ------------ व्यावर्ततान्योपगमात्--------।न हि प्रफुल्लं सहकारमेत्य

---- काङ्क्षति ------॥

सर्वेषां जीवजालानां
सर्वसौभाग्यदायिनी ।
सर्वंसहेयं जननी
क्षितिरार्द्रा भवेत्सदा ।

श्रद्धेयाः अंशाः - सर्वेषां ------------सर्व -------- दायिनी सर्वंसहेयं ------------

क्षितिरार्द्रा ----------।

स्वकर्म भेक्तुं जायन्ते

प्रायेणैव हि जन्तवः

क्षीणे कर्मणि चान्यत्र

पुनर्गच्छन्ति देहिनः

श्रद्धेयाः अंशाः - ---------- भेक्तुं -----प्रायेणैव हि जन्तवः---------चान्यत्र पुनर्गच्छन्ति ------- ।

सञ्चारिणी दीपशिखेव रात्रौ

यं यं व्यतीयाय पतिंवरा सा ।

नरेन्द्रमार्गाट्ट इव प्रपेदे

विवर्णभावं स स भूमिपालः ॥

श्रद्धेयाः अंशाः - सञ्चारिणी -------- रात्रौ यं यं व्यतीयाय ---------सा ।नरेन्द्रमार्गाट्ट इव स स –

----- विवर्णभावं -------।!